

فهرست نقشه‌های فارسی موجود در اداره اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی

منوچهر نظری

یکی از منابع موجود در کتابخانه مجلس شورای اسلامی، نقشه‌های تاریخی است که در بخش اسناد نگهداری می‌شوند. قدیمی‌ترین نقشه موجود در آرشیو نقشه PERSIA است که در حدود سال ۱۶۳۰ میلادی ترسیم شده است. این نقشه رنگی و به زبان لاتین و در ابعاد ۵۰×۹۰ می‌باشد. همچنین قدیمی‌ترین نقشه فارسی موجود در این آرشیو، نقشه دارالسلطنه تبریز است که به اهتمام عباس خان سرتیپ و محمدرضا مهندس در شعبان ۱۲۹۷ قمری ترسیم شده است. این نقشه سیاه و سفید و در ابعاد ۸۶×۱۰۶ می‌باشد، در این نوشتار، عناوین نقشه‌های فارسی موجود در کتابخانه مجلس شورای اسلامی جهت اطلاع محققان و پژوهشگران درج می‌گردد.

۱- نقشه باغ و عمارات قدیمی با ذکر مساحت هر یک در ابعاد ۹۹×۱۰۰، رنگی، مقیاس ۱/۴۰۰ - ترسیم‌کننده عبدالرزاق مهندس - زبان فارسی

۲- نقشه باغ انستیتو پاستور، مقیاس ۱/۵۰۰، ابعاد ۷۱×۷۹/۵ تاریخ ۲۷ برج دلو ۱۳۰۲ - رنگی - فارسی
۳- نقشه اراضی که در بیرون دروازه از ارباب جمشید خریداری شده است ابعاد ۱۰۲×۷۲ به خط انگلیسی - سیاه و سفید

۴- نقشه اراضی بیرونی دروازه باغ شاه - ابعاد ۱۰۰×۶۹ مقیاس ۱/۲۰۰۰ - زبان فارسی - رنگی
۵- نقشه عمارات و باغات حضرت مسطاب اشرف اقدس والاشاهزاده فرمان فرما حوت ۱۳۰۳ ابعاد نقشه ۷۱×۹۷ - مقیاس ۱/۵۰۰ - ترسیم‌کننده جعفر معمارباشی - زبان فارسی - رنگی

۶- نقشه افراز و تقسیم اراضی و تعیین سهم هر یک از شاهدگان فیروز میرزا نصرت الدوله - محمولی

- میرزا- حضرت اقدس والا فرما و خانم عزت الدوله از بابت سهم مرحوم محمد جعفر میرزا- تاریخ ۲۱ مرداد ماه ۱۳۰۴- ابعاد ۹۲×۷۵- مقیاس ۱/۵۰۰- زبان فارسی- رنگی
- ۷- نقشه باغ حضرت مستطاب اشرف شاهزاده فرمانفرما- ترسیم‌کننده میرزا عبدالرزاق خان- تاریخ ۱۳۳۴ قمری- ابعاد ۹۰×۷۰- مقیاس ۱/۵۰۰- رنگی- زبان فارسی- رنگی- تاریخ ۱۳۴۱ قمری
- ۸- نقشه قلعه و اراضی جعفرآباد حضرت مستطاب اشرف شاهزاده فرمانفرما- ترسیم‌کننده میرزا عبدالرزاق خان- تاریخ ۱۳۳۴ قمری- ابعاد ۹۰×۷۰- مقیاس ۱/۱۰۰۰- رنگی- زبان فارسی
- ۹- نقشه تقسیم باغ ولی‌آباد- تاریخ بهمن ۱۳۰۹- ترسیم‌کننده میرزا علی‌اکبرخان معمار- مقیاس ۱/۵۰۰ ابعاد ۶۲×۵۱- رنگی- فارسی
- ۱۰- نقشه باغ رضوانیه فرمانفرما واقع در تجریش که بین پنج نفر از اولادش تقسیم شد- مقیاس ۱/۲۵۰- ترسیم‌کننده مهندس جعفر یکتا- ۱۳۲۹/۱۱/۲۷ ابعاد ۴۰×۸۸- فارسی- قرمز و سفید
- ۱۱- نقشه اراضی شاهزاده فرمانفرما در بیرون دروازه باغ شاه- تاریخ ۱۱ بهمن ۱۳۱۰- مقیاس ۱/۴۰۰- رنگی- فارسی- ترسیم‌کننده ثبت اسناد
- ۱۲- نقشه جهان‌نما نظامی سیار (نیم‌کر شرقی و غربی)- تاریخ ۱۳۳۶ خورشیدی- ابعاد ۸۷×۶۹/۵- رنگی- پدیدآور چاپخانه مظاهری تهران، سرگرد خلعت‌بری- تعداد ۹ نسخه- فارسی
- ۱۳- نمودار سلسله‌های حکومتگر ایران از قرن اول تا قرن چهاردهم هجری- زیر نظر کمیسیون مطالعات تاریخی جشن شاهنشاهی ایران- تهیه و تنظیم احمد بنی‌احمد- ابعاد ۷۹/۵×۹۹- رنگی- فارسی- ۲ نسخه
- ۱۴- نقشه ماهواره‌های تهران بزرگ- مقیاس ۱/۴۰۰۰- سیاه و سفید- پدیدآورنده مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران Greater Tehran Satellite Photomap- ۱۳۷۶- فارسی
- ۱۵- نقشه همباران ایران با استفاده از آمار سالهای ۲۵۳۴ تا ۲۵۳۴- مقیاس ۱/۲۵۰۰۰۰۰- رنگی- ترسیم و چاپ سازمان نقشه‌برداری کشور- فارسی- تاریخ ۲۵۳۵ (=۱۳۵۵)- ناشر وزارت نیرو، اداره کل آبهای سطحی- ابعاد ۸۰×۸۵
- ۱۶- نقشه هم‌تخیر ایران با استفاده از آمار سالهای ۲۵۳۴ تا ۲۵۳۴- مقیاس - رنگی- ترسیم و چاپ سازمان نقشه‌برداری کشور، تاریخ ۲۵۳۵ (=۱۳۵۵)- ناشر وزارت نیرو، اداره کل آبهای سطحی- ابعاد ۸۰×۸۵- فارسی
- ۱۷- نقشه زمین‌شناسی البرز مرکزی- پدیدآور آندره ریویر (استاد سابق دانشسرای عالی تهران)- مقیاس ۱/۶۰۰۰۰۰- سیاه و سفید- زبان انگلیسی- تجدید چاپ ۱۳۴۴- ناشر بنیاد درخت دوستان و ایرانیان دوستدار طبیعت به کوشش پرویز نیلوفری- ابعاد ۳۵×۴۷
- ۱۸- نقشه روستاهای شهرستان کرج- سیاه و سفید- انتشارات بنیاد درخت دوستان و ایرانیان دوستدار طبیعت به کوشش پرویز نیلوفری با همکاری اداره ریشه‌کنی مالاریای شهرستان کرج- [تاریخ ۱۳۴۴]
- ۱۹- مقاطع زمین‌شناسی البرز مرکزی- پدیدآور آندره ریویر (استاد سابق دانشسرای عالی تهران)- سیاه

- و سفید- تجدید چاپ ۱۳۴۴- ناشر بنیاد درخت‌دوستان و ایرانیان دوستدار طبیعت به کوشش پرویز نیلوفری- ابعاد ۳۳×۴۵ به زبان فارسی و انگلیسی
- ۲۰- نقشه راهنمای شهر تهران- پدیدآور دایره جغرافیایی ستاد ارتش - رنگی - ۱۳۲۷- ابعاد ۹۰×۱۰۰- اهدایی عبدالحمید معرفت در سال ۱۳۶۵- زبان فارسی
- ۲۱- نقشه راهنمای سیاحتی جمهوری اسلامی ایران- وزارت ارشاد- مقیاس ۱/۲۵۰۰۰۰۰- رنگی- ابعاد ۶۳×۸۸- فارسی و انگلیسی
- ۲۲- نقشه کشور شاهنشاهی ایران [نقشه طبیعی]، سازمان نقشه‌برداری کشور- مقیاس ۱/۲۵۰۰۰۰۰- رنگی- ابعاد ۸۵×۸۰ تاریخ ۱۳۵۰- فارسی- تعداد ۹
- ۲۳- نقشه عمومی شهر قم- سازمان نقشه‌برداری کشور- ۱۳۶۵- مقیاس ۱/۱۰۰۰۰- ابعاد ۷۵×۱۰۵- رنگی- فارسی
- ۲۴- نقشه تهران و حومه- مقیاس ۱/۴۰۰۰۰- رنگی- پدیدآور شرکت گیتاشناسی- ابعاد ۷۰×۱۰۰- فارسی
- ۲۵- نقشه زمین‌شناسی خاورمیانه- مقیاس ۱/۵۰۰۰۰۰- پدیدآور سازمان زمین‌شناسی کشور با همکاری کمیسیون تهیه نقشه‌های دنیا- کارتوگرافی بوسیله شرکت کارتوگرافی جدیدیان- تهران: نقشه، ۱۳۶۵- رنگی- ابعاد ۷۵×۹۵
- ۲۶- نقشه عمومی و مفصل کشور ایران- مقیاس ۱/۳۵۰۰۰۰۰- ترسیم‌کننده عباس سحاب- رنگی- ابعاد ۹۹×۶۹- تهران: چاپخانه مجلس، چاپ ششم، ۱۳۳۶- اهدائی عبدالحمید معرفت در سال ۱۳۶۵
- ۲۷- نقشه شهر تهران [اورالید]- ترسیم‌کننده: شهرداری تهران: اداره ساختمان، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰، تاریخ ترسیم ۱۳۲۹/۱۲/۱۹، سیاه و سفید- ابعاد ۹۰×۱۰۶- اهدایی عباس محتشم نوری در سال ۱۳۶۰
- ۲۸- نقشه خطر زمین‌لرزه در ایران، سازمان انرژی اتمی ایران: ارسالن مهاجر اشجعی- رنگی- کارتوگرافی: شرکت ایران ژئوگراف- ابعاد ۶۱/۵×۷۰/۵- فارسی- انگلیسی- ۱۳۶۴
- ۲۹- نقشه جدید و مفصل شهر تهران- عباس سحاب- مقیاس ۱/۱۵۰۰۰- سیاه و سفید- ابعاد ۸۴/۵×۶۴- ناشر موسسه جغرافیایی و کارتوگرافی مهندس سحاب- [تاریخ نشر: پهلوی دوم]- اهدایی نحوی
- ۳۰- نقشه سیاحتی استان چهارمحال و بختیاری، ترسیم و چاپ از شرکت کارتوگرافی و چاپخانه تهران نقشه- مقیاس ۱/۲۵۰۰۰۰۰- رنگی- فارسی- ابعاد ۶۹/۵×۹۹- ناشر اداره کل ارشاد اسلامی استان چهارمحال و بختیاری
- ۳۱- نقشه کشور شاهنشاهی ایران، سازمان جغرافیایی کشور، اداره علمی اطلاعات جغرافیایی، مقیاس ۱/۲۰۰۰۰۰۰، رنگی- ابعاد ۹۴×۱۱۱- فارسی- چاپ چاپخانه سازمان جغرافیایی ارتش- سال ۱۳۵۶
- ۳۲- نقشه تهران، سازمان برنامه، سازمان نقشه‌برداری کشور، مقیاس ۱/۲۰۰۰، ابعاد ۶۹/۵×۱۰۰- سیاه و سفید- فارسی، تهران: فروردین ۱۳۴۳
- ۳۳- نقشه قنوات مشهد حوزه آبریز کشف رود- تهیه و ترسیم وزارت آب و برق: اداره کل منابع آب، اداره

هیدروژئولوژی، پروژه مطالعاتی آبهای زیرزمینی مشهد، مقیاس ۱/۵۵۰۰۰، تاریخ ۱۳۴۵/۶/۱۴، سیاه و سفید، فارسی، ابعاد ۷۸×۲۱۲

۳۴- نقشه چاههای عمیق و نیمه عمیق مشهد (حوزه آبریز کشف‌رود): وزارت آب و برق: اداره کل منابع آب: اداره هیدروژئولوژی، پروژه مطالعاتی آبهای زیرزمینی مشهد، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰، تاریخ بهمن ۱۳۴۵، سیاه و سفید، فارسی، ابعاد ۲۰۲×۷۸

۳۵- نقشه ایران، مقیاس ۱/۵۰۰۰۰۰۰، ترسیم‌کننده استوار دارابی‌زاده، تاریخ ۱۳۳۸/۳/۱۴، فارسی، رنگی، شامل ۱۲ نقشه ۴۴×۴۷/۵

• نقشه شماره ۱: نقشه آذربایجان، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی- ابعاد ۴۹×۵۴

• نقشه شماره ۲: نقشه کرمانشاه و کردستان: مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۴۹×۵۴

• نقشه شماره ۵: نقشه تهران، اصفهان، همدان، لرستان، اراک، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۴۹×۵۴

• نقشه شماره ۶: نقشه اهواز- خرمشهر- آبادان- کلپیکلویه- بوشهر، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۴۹×۵۴

• نقشه شماره ۸: نقشه سمنان، دشت کویر و یزد، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۴۹×۵۴

• نقشه شماره ۹: نقشه فارس، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

• نقشه شماره ۱۲: نقشه تربت حیدریه، ترشیز، قاین، فردوس، بیرجند، گلشن، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

• نقشه شماره ۱۳: نقشه کرمان، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

• نقشه شماره ۱۴: نقشه بندرعباس: مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

• نقشه شماره ۱۵: نقشه شرق خراسان، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۵/۵×۵۸

• نقشه شماره ۱۶: نقشه جنوب شرقی خراسان: مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

• نقشه شماره ۱۷: نقشه سیستان، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی، ابعاد ۵۴/۵×۴۹

۳۶- طرح جامع تهران، سازمان نقشه‌برداری کشور، تاریخ عکس‌برداری ۱۳۴۳، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰، سیاه و سفید، ابعاد ۸۷×۶۱/۵، ۲۷ صفحه

۳۷- نقشه پراکندگی حوزه انتخابیه در سال ۱۳۴۶ در دوره بیست و دوم قانونگذاری با ذکر اسامی نمایندگان هر حوزه: سیاه و سفید، ابعاد ۸۵/۵×۹۱/۵

۳۸- نقشه ایران، سازمان جغرافیایی کشور، ۱۳۵۱، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰، رنگی- فارسی، تجدید چاپ ۱۳۵۶، تهران، ابعاد ۹۰×۱۹۸

۳۹- نقشه دارالسلطنه تبریز، به اهتمام عباس خان سرتیپ و محمدرضا مهندس و به خط محمدرضا مهندس و ابن حسنعلی خان سرهنگ قراجه‌داغی، شعبان ۱۲۹۷ قمری، ابعاد ۸۶×۱۰۶، در چاپخانه کربلایی اسدآقا در تبریز چاپ شد.

- ۴۰- نقشه ممالک محروسه دولت علیه ایران، محمدرضا ابن حسنعلیخان قراجه‌داغی، ۱۳۱۴ قمری، رنگی، فارسی، ابعاد ۱۰۶×۸۹
- ۴۱- نمودار تاریخ شاهنشاهی ایران [از قرن هشتم قبل از میلاد تا قرن ششم بعد از میلاد]، از انتشارات شورای مرکزی جشن شاهنشاهی ایران، ۱۳۴۶، رنگی، فارسی، ابعاد ۷۹×۹۹-۲ نسخه
- ۴۲- نقشه برجسته‌نمای آذربایجان، ترسیم‌کننده مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب، تهران: ۱۳۶۳، رنگی، فارسی، مقیاس ۱/۵۰۰۰۰۰، ابعاد ۹۹×۱۲۴
- ۴۳- نقشه مفصل کشور ایران، ناشر: حسین، صاحب کتابخانه اقبال در استانبول ۱۳۰۹ قمری، مقیاس ۱/۲۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۱۲۴×۹۴، هدایای عباس محتشم نوری در سال ۱۳۶۰.
- ۴۴- نقشه ایران: تقسیمات کشوری- اوضاع طبیعی- خطوط ارتباطی، ترسیم‌کننده مؤسسه جغرافیایی و کارتوگرافی سحاب، تهران، ۱۳۶۴ (نقشه شماره ۵۱۱)، رنگی، فارسی، ابعاد ۱۳۸×۹۷/۵
- ۴۵- خلیج فارس در نقشه جهان. پدیدآور پطرس ویکسونت، ۱۳۲۰ میلادی، انگلیسی، رنگی، ابعاد، ۷۴/۵×۵۵/۵
- شماره ۱۴۹ نقل از جلد هفدهم دایره المعارف بریتانیکا، ۱۹۱۱
- شماره ۱۵۰ نقل از جیوگرافیک ماکازین (مجله جغرافیا) لندن، دسامبر ۱۹۵۶
- چاپ و انتشار وزارت جنگ، سازمان جغرافیایی کشور
- ۴۶- نقشه امپراتوری ایران، پدیدآور: پترمولارسانسون (جغرافیاشناس پادشاهی مسیحی به سال ۱۷۲۱م)، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور، رنگی، فارسی و انگلیسی، ابعاد ۵۱/۵×۶۷
- ۴۷- نقشه دارالخلافه طهران، به سعی شاهزاده اعتضادالسلطنه علیقلی یمرزا به اهتمام موسیو کرشیش و دستیاری ذوالفقار بیک و محمدتقی خان، چاپ و انتشار سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۷۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۹۷×۷۸
- ۴۸- نقشه شهر تهران فروردین ماه ۱۳۳۳، وزارت کشور، اداره کل آمار عمومی، مقیاس ۱/۵۰۰۰، سیاه و سفید، ابعاد ۴۵۷×۹۹/۵، فارسی، هدایای عباس محتشم نوری در سال ۱۳۶۰ (دو صفحه)، اوزالبد
- ۴۹- نقشه شهر دارالخلافه ناصری، ترسیم‌کننده سلیمانخان سرهنگ و عبدالغفار، مقیاس ۱/۴۰۰۰، محرم الحرام ۱۳۰۹ قمری، رنگی، فارسی، چاپ و انتشار سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، سال انتشار ۱۳۷۱ خورشیدی، ابعاد ۱۱۰/۵×۹۳/۵
- ۵۰- نقشه کره زمین، پدیدآور زکریا بن محمد بن محمود الکمونی القزوینی که در سال ۶۸۲ هجری قمری، ۱۲۸۳ میلادی، ۱۸۴۲ شاهنشاهی وفات یافت، برگرفته از نسخه خطی کتاب عجایب الموجودات، چاپ و انتشار وزارت جنگ، سازمان جغرافیایی کشور، رنگی، ابعاد ۵۸ × ۵۹/۵، دو نسخه
- ۵۱- نقشه سیاسی آسیا، ترسیم و چاپ از مؤسسه جغرافیایی و کارتوگراف ساب، مقیاس ۱/۱۲۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، ابعاد ۹۹ × ۷۹
- ۵۲- نقشه اوقیانوسی (عالم بحری)، عبدالرزاق مهندس بغیری، مقیاس ۱/۱۰۰۰۰۰۰۰، رنگی، فارسی، چاپ

کتابخانه بروخیم طهران، اهدایی عبدالمجید معرفت در سال ۱۳۶۵، ابعاد $۱۰۰ \times ۱۲۹/۵$

توضیحات

Edite specialement par E.GIRARD Geographe Maison FOREST a PARIS pour la librairie BEROUKHIM a TEHRAN

۵۳- نقشه سیاسی آمریکای شمالی، عبدالرزاق مهندس بغایری، مقیاس، رنگی، فارسی، چاپ کتابخانه بروخیم طهران، اهدایی عبدالحمید معرفت در سال ۱۳۶۵، ابعاد $۱۰۰ \times ۱۲۹/۵$ ، به خط اسدالله موسوی

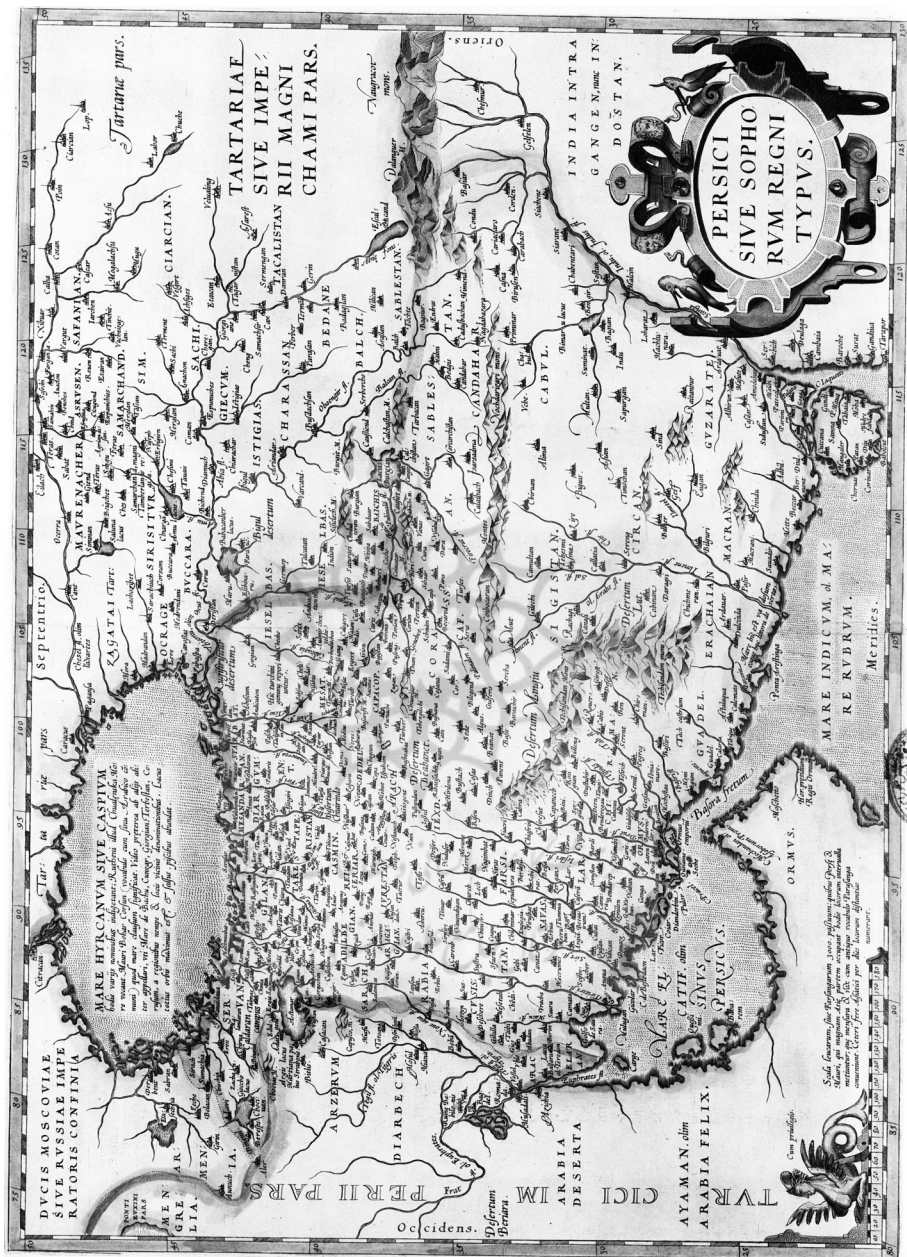
توضیحات:

Edite specialement par E.GIRARD Geographe Maison FOREST a PARIS pour la librairie BEROUKHIM a TEHRAN

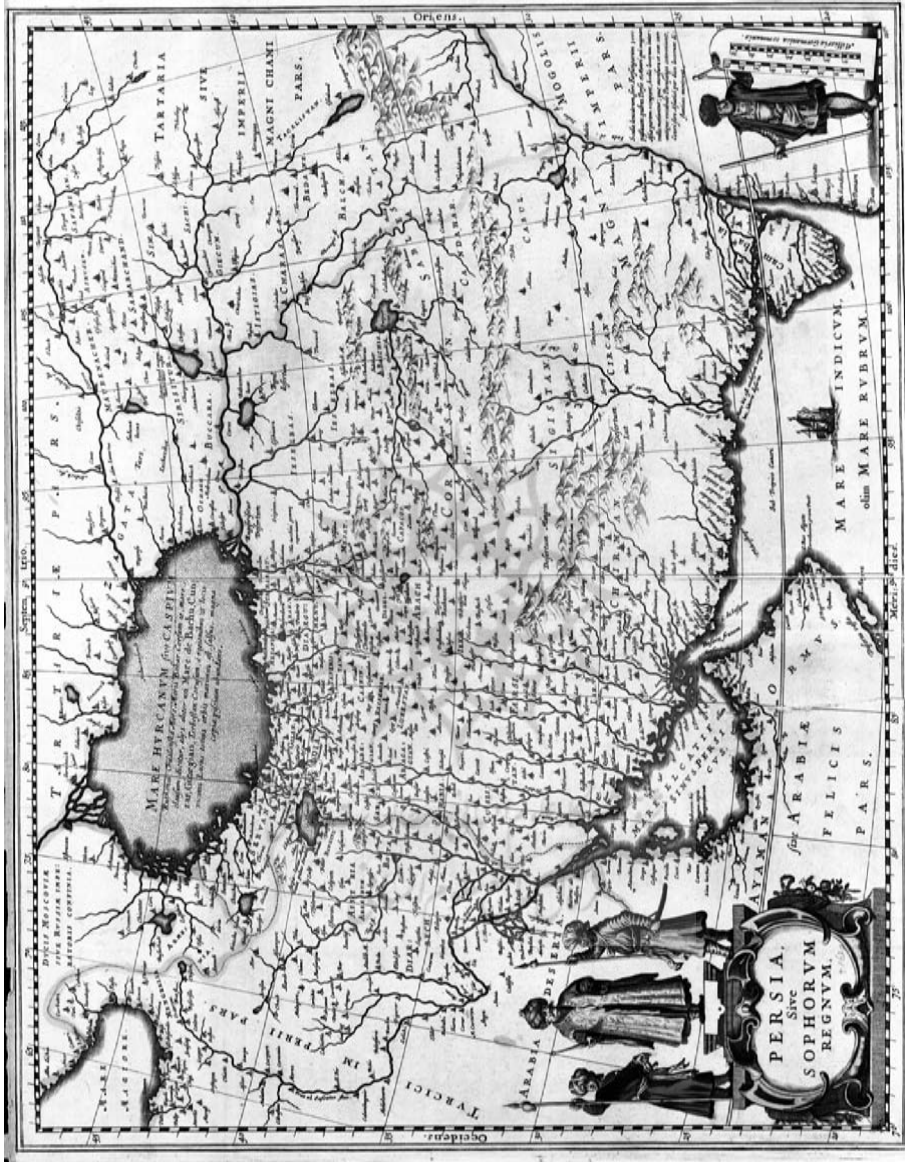
۵۴- نقشه سیاسی آفریقا: عبدالرزاق مهندس بغایری، رنگی، فارسی، چاپ کتابخانه بروخیم طهران، ابعاد $۱۰۰ \times ۱۲۹/۵$ ؛ به خط اسدالله موسوی خوانسار ملقب به اشرف الکتاب، اهدایی عبدالحمید معرفت در سال ۱۳۶۵

۵۵- نقشه آمریکای جنوبی، عبدالرزاق مهندس بغایری، مقیاس، رنگی، چاپ کتابخانه بروخیم طهران، ابعاد $۱۰۰ \times ۱۲۹/۵$ ، به خط اسدالله موسوی، اهدایی عبدالحمید معرفت در سال ۱۳۶۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

پیام بهارستان / پانیز و زمستان ۱۳۸۷

پیام بهارستان / د، ۱، س، ۱، ش، ۱ و ۲ / پاییز و زمستان ۱۳۸۷